

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 8702/2021
02.03.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Добриле Страјина, председника већа, Гордане Комненић и Зорана Хацића, чланова већа, у парници тужиле АА, рођене ... из ..., чији је пуномоћник Јано Цицка, адвокат из ..., против тужене Републике Србије, Министарство правде, коју заступа Државно правобранилаштво, Одељење у Зрењанину, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиле изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 7592/20 од 09.09.2021. године, у седници одржаној 02.03.2022. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужиле изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 7592/20 од 09.09.2021. године.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Панчеву П1 246/2019 од 06.11.2020. године, ставом првим изреке, одбијен је преиначени тужбени захтев тужиле који гласи: "Усваја се тужбени захтев тужиле, па се обавезује тужена да јој на име накнаде нематеријалне штете, као правичног новчаног обештећења за претрпљене душевне болове, страх и физичке болове које је претрпела њена мајка ББ из Немачке, рођена ...1930. године у ..., због повреде слободe права и личности неоснованим лишењем слободe, а која је рехабилитована решењем Вишег суда у Панчеву Рех 37/16 од 15.11.2018. године, током поступка рехабилитације преминула ...2016. године, исплати следеће износе: 4.000.000,00 динара на име накнаде нематеријалне штете као правично новчано обештећење за претрпљене душевне болове; 3.000.000,00 динара на име претрпљеног страха; 4.000.000,00 динара на име претрпљених физичких болова, у укупном износу од 11.000.000,00 динара, са законском затезном каматом почев од утужења па до исплате, као и да тужилци исплати трошкове парничног поступка", као неоснован. Ставом другим изреке, одбијен је захтев тужиле за ослобађање од плаћања судске таксе у овој правној ствари. Ставом трећим изреке, обавезана је тужила да туженој на име трошкова парничног поступка исплати износ од 60.000,00 динара.

Апелациони суд у Београду је, пресудом Гж 7592/20 од 09.09.2021. године,

одбио као неосновану жалбу тужиле и потврдио пресуду Вишег суда у Панчеву П 246/19 од 06.11.2020. године.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилца је изјавила благовремену ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права и предложила да се о ревизији одлучи као о изузетно дозвољеној, у смислу одредбе члана 404. Закона о парничном поступку.

Пошто вредност предмета спора побијаног дела прелази динарску противвредност од 40.000 евра по средњем курсу НБС на дан подношења тужбе, следи да је ревизија дозвољена, у смислу одредбе члана 403.став 3. Закона о парничном поступку ("Службени гласник РС", бр. 72/11 ... 18/20), па је одлучивање о посебној ревизији тужиле сувишно.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду, у смислу одредбе члана 408. Закона о парничном поступку и утврдио да ревизија није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности, а ни повреде из одредбе члана 374.став 1.тог Закона, у поступку пред другостепеним судом, на које ревидент у ревизији указује. Битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374.став 2.тачка 12. Закона о парничном поступку, на коју ревидент у ревизији такође указује, није разлог због ког ревизија може да се изјави, у смислу одредбе члана 407. став 1. тачка 2. истог Закона.

Према утврђеном чињеничном стању, мајка тужиле, ББ, из Републике Немачке, је у октобру 1944.године, била интернирана у различите радне логоре и то: Велика Греда, Гудурица и Вршац, у периоду од октобра 1944. године до априла 1947. године, а преминула је ...2016. године, након што је 07.06.2016. године поднела Вишем суду у Панчеву захтев за своју рехабилитацију. Правноснажним решењем Вишег суда у Панчеву Рех 37/16 од 15.11.2018. године, усвојен је захтев за рехабилитацију, па је рехабилитована ББ из Републике Немачке, преминула ...2016. године у Немачкој, која је без судске и административне одлуке, као малолетно дете лишена слободе и људских права, искључиво из разлога што је била лице немачке националности и провела заточена у логорима Велика Греда, Гудурица и Вршац, у периоду од октобра 1944. године до априла 1947. године, чиме јој је повређено право на слободу, па је утврђено да су без правног дејства правне последице тих повреда. Тужилца је рођена неколико година по изласку њене мајке из логора и повратка у Немачку, 1951. године, а захтев за рехабилитационо обештећење који је поднела надлежној комисији Министарства правде и државне управе 03.07.2019. године, одбијен је, са образложењем да нису испуњени услови предвиђени одредбама Закона о рехабилитацији.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, по оцени Врховног касационог суда, правилно су нижестепени судови применили материјално право одбијањем тужбеног захтева тужиле.

Одредбом члана 7. тачка 5. Закона о рехабилитацији ("Службени гласник РС", бр. 92/11), прописано је да захтев за рехабилитацију могу поднети деца лица из члана

1. став 1. тог Закона (лица која су из политичких, верских, националних или идеолошких разлога лишена живота, слобода или других права до дана ступања на снагу тог закона) која су за време трајања повреде права и слободе родитеља рођена у установама за извршење санкција, односно која су у тим установама са њима провела део времена или су за то време расла без родитељског старања једног или оба родитеља. На основу одредбе члана 21. став 1. истог Закона, лица из члана 7. тачка 5. имају право на здравствену заштиту и друга права из здравственог осигурања, као и право на рехабилитационо обештећење, у складу са одредбом члана 26. став 3. тог Закона, а то право имају и брачни друг, деца и родитељи, односно браћа, сестре и ванбрачни партнер рехабилитованог лица, у складу са одредбом члана 26. став 4. Закона о рехабилитацији (став 2.). Према одредби члана 26. став 3. и 4., лица из члана 7. тачка 5. тог Закона, имају право на накнаду нематеријалне штете за душевне болове због лишења слободе, у складу са законом којим се уређују облигациони односи (став 3.), а лица из члана 21. став 2. тог Закона имају право на накнаду нематеријалне штете за душевне болове због смрти рехабилитованог лица, под условом да је између њих и умрлог рехабилитованог лица постојала трајнија заједница живота, такође у складу са законом којим се уређују облигациони односи (став 4.).

У конкретном случају, тужилина мајка, ББ је била лишена слободе и заточена у логорима Велика Греда, Гудурица и Вршац у периоду од октобра 1944. године до априла 1947. године, у време када тужилца није била рођена. Деца рехабилитованих лица (која су из политичких, верских, националних или идеолошких разлога лишена слободе или других права), имају право на накнаду нематеријалне штете за душевне болове због лишења слободе својих родитеља само ако је испуњен услов прописан одредбом члана 7. тачка 5. Закона о рехабилитацији, односно да су за време трајања повреде права и слободе својих родитеља рођена у установама за извршење санкција или да су у тим установама са њима провела део времена или су за то време расла без родитељског старања једног или оба родитеља. То даље значи да право на овај вид накнаде нематеријалне штете имају само деца рехабилитованог лица која су рођена пре или у току лишења слободе својих родитеља, што овде није случај. Такође, право на накнаду штете за претрпљене физичке болове и страх, Законом о рехабилитацији, није предвиђен као вид нематеријалне штете ни за рехабилитована лица, па самим тим ни за остала лица предвиђена чланом 7. тог Закона. Потраживање накнаде нематеријалне штете прелази на наследнике само ако је признато правноснажном одлуком или писаним споразумом, на основу одредбе члана 204. став 1. Закона о облигационим односима, а то овде није случај.

Наводима ревизије тужилце о томе да је она надживела своју мајку која је умрла током поступка рехабилитације, односно била је жива у моменту ступања на снагу Закона о рехабилитацији, не доводи се у сумњу правилност побијане пресуде. Та чињеница у овом случају није битна, јер тужилца није дете које је рођено у установи за извршење санкција, нити је у тој установи провела, са својом мајком, део времена односно расла без родитељског старања своје мајке, пошто је рођена више година након што је њена мајка пуштена на слободу (1951. године), па су неосновани наводи ревизије тужилце о погрешној примени материјалног права.

Правилна је и одлука о трошковима парничног поступка, јер је донета правилном применом одредбе члана 153. став 1. и 154. Закона о парничном поступку.

Из наведених разлога, Врховни касациони суд је одлуку као у изреци донео применом одредбе члана 414. став 1. Закона о парничном поступку.

**Председник већа - судија
Добрила Страјина,с.р.**

**За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић**